

Kaj je ustava RS?

- Ustava je **najvišji splošni pravni** akt, s katerim država predpiše splošna načela in oblike svoje politične in družbene ureditve. 174 členov.
- V ustavo so **zapisana splošno veljavna načela**, s katerimi se strinjajo skoraj vsi državljani, zato je za njen sprejem in **spremembo** v parlamentu običajno **potrebna dvotretjinska večina**.

USTAVA

- ◎ **Ustavo Republike Slovenije** je Državni zbor sprejel na skupščinski seji 23. decembra 1991. Razdeljena je v deset delov:
 - I. Splošne določbe
 - II. Človekove pravice in temeljne svoboščine
 - III. Gospodarska in socialna razmerja
 - IV. Državna ureditev
 - V. Samouprava
 - VI. Javne finance
 - VII. Ustavnost in zakonitost
 - VIII. Ustavno sodišče
 - IX. Postopek za spremembo ustave
 - X. Prehodne in končne določbe

- ◎ Od leta 1991 se je slovenska ustava večkrat spremenila.

SPLOŠNE DOLOČBE V USTAVI

- Državni simboli so?
- Grb, zvezde Celjskih grofov, 15. stol.
- Himna
- Zastava, barve?
- (**splošne določbe so:**
uradni jezik je slovenski, glavno mesto
je Ljubljana...

Pravice: pravica do dela, izobraževanja,

USTAVA
REPUBLIKE
SLOVENIJE

Ustava RS

- **1. člen** Slovenija je demokratična republika.
- **2. člen** Slovenija je pravna in socialna država.
- **3. člen** *Slovenija je država vseh svojih državljanek in državljanov, ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe.*
- *V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljani jo izvršujejo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na **zakonodajno, izvršilno in sodno**.*
- *Z vstopom v EU smo v 3.b členu dodali, da se del naše suverenosti prenese na EU.*

- **14. člen ENAKOPRAVNOST PRED ZAKONOM**
- V Sloveniji so **vsakomur** zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na **narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost** ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Vsi smo pred zakonom enaki.

63 .Člen, (prepoved spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti)

- **Protiustavno** je vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti ter izražanje in razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega **sovraštva in nestrpnosti**.
- **To je diskriminacija.**

- **ZAKON**
- **O VARSTVU PRED DISKRIMINACIJO (ZVarD)**

- 1. Splošne določbe

- **1. člen**

- **(namen in vsebina zakona)**

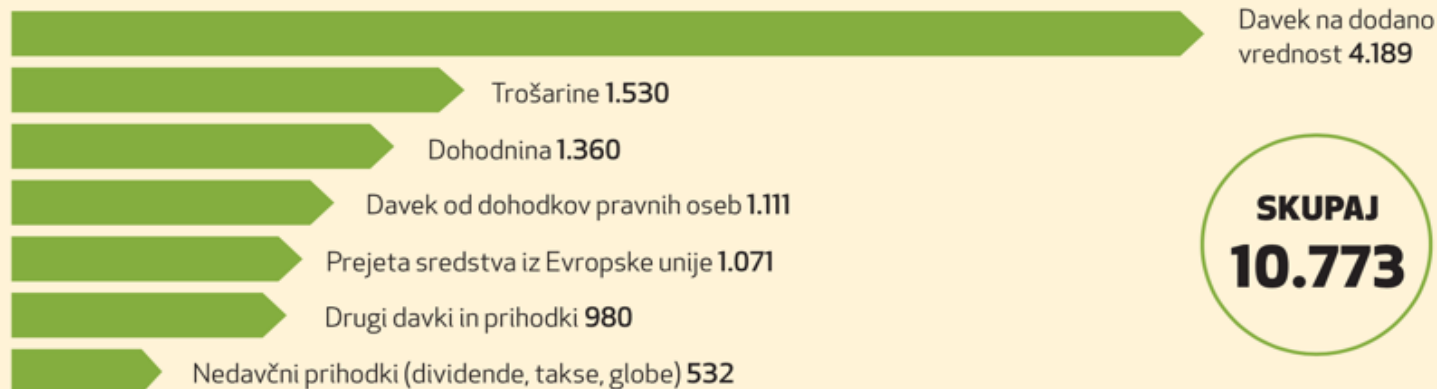
- (1) Ta zakon določa varstvo vsakega posameznika in posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik) pred diskriminacijo **ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino** (v nadaljnjem besedilu: osebna okoliščina) na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju.

Kaj je državni proračun?

- Proračun RS je pravni akt, ki ga sprejme **Državni zbor**.
- V državnem proračunu prikazujemo predvidene **prihodke** in **odhodke** države za eno leto.
- Preko državnega proračuna pretakajo tudi sredstva EU.
- **S sprejetim proračunom za leto 2020 z več kot 10 milijardami €** financiramo področju razvoja, socialne države in varnosti, hkrati pa skrbimo za dolgoročno vzdržnost javnih financ.
- Državni proračun je tudi pomemben vir sredstev **občin**. Občine iz državnega proračuna pridobivajo sredstva v obliki transfernih prihodkov, ki jih poleg lastnih virov, EU sredstev in zadolževanja, preko občinskih proračunov namenjajo za financiranje svojih nalog.

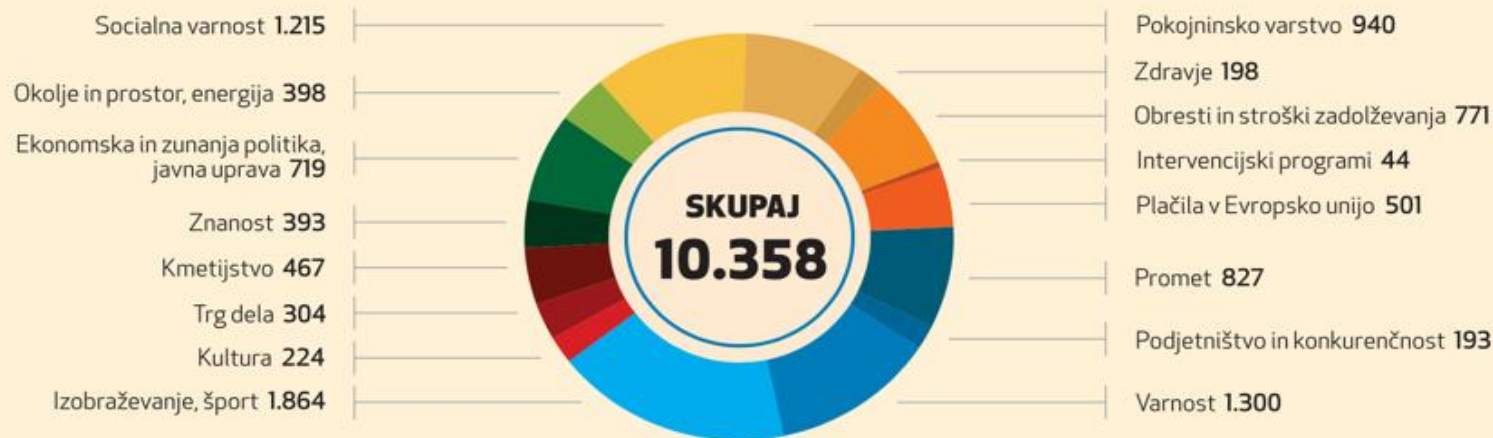
Kako denar zberemo – glavni proračunski prihodki

v milijonih evrov

Za kaj denar porabimo – proračunski odhodki

v milijonih evrov

Kdo je civilna družba? Mi vsi

- Nevladne organizacije
- Neprofitne organizacija
- Sindikati
- Kulturne, verske skupine
- Človekoljubne organizacije
- Dobrodelne organizacije
- Naravovarstvene organizacije

ZAHTEVE CIVILNE DRUŽBE PRIMERJAVA ZAHTEV CIVILNIH INICIATIV

Gospodarstvo

Civilna družba za pravično Slovenijo:

Gospodarski subjekti morajo pridobiti odgovorne lastnike, ki bodo zagotovili smotrno upravljanje podjetij

Vseslovenska ljudska vstaja:

Namesto divje privatizacije državnih podjetij je potrebno vzpostaviti njihovo odgovorno vodenje

Civilna zaščita

- Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred **naravnimi in drugimi nesrečami**
- Obsega organe vodenja, službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč.
- **Prostovoljne enote** in reševalne službe se organizirajo po načelu prostovoljnosti pri nevladnih, zlasti humanitarnih organizacijah.
- **Poklicne enote** po načelu poklicnega opravljanja nalog
- **Dolžnostne enote** pomoč se organizirajo na podlagi državljanske dolžnosti, kot enote in službe civilne zaščite.

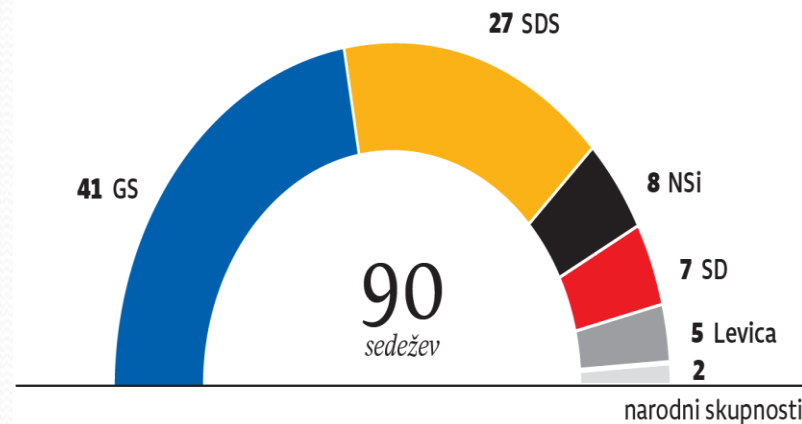

KOALICIJA/OPOZICIJA

- Stranka, ki je na volitvah najuspešnejša, dobi največ poslanskih sedežev in s tem tudi največ oblasti v državi (največji vpliv na sprejemanje zakonov) in s tem tudi vplivajo na življenje ljudi v državi, v kateri vladajo.
- Zmagovite stranke vplivajo pri sestavi vlade, koalicija.
- Ostale stranke, ki niso bile sprejete v vladno koalicijo, sestavljajo opozicijo, ki lahko sodelujejo z vladajočo stranko oz. nasprotujejo:

Najverjetnejša razdelitev sedežev v državnem zboru

PODATKI DVK, ob 00.15, prešteti 99,68 % glasovnic.

podpis koalicijske
pogodbe

REFERENDUM (2022)

- Referendum je pravica državljanov, da z glasovanjem odločijo o kakem vprašanju, družbeni zadevi...
- Na referendumu se glasuje za ali proti.
- Po ustavi lahko **državni zbor** o vprašanjih, ki se urejajo z zakonom, **razpiše referendum** na svojo pobudo,
- **mora pa ga razpisati, če to zahteva:**
- **najmanj tretjina poslancev,**
- **ali štirideset tisoč volivcev.** (3x referendum nov. 2022, RTV, oskrbi, vladi), vsi 3 padli, Janša.
- **Pravico glasovanja** na referendumu imajo vsi državljani, ki imajo volilno pravico.

Pred nami je bila velika naloga, v 35 dneh zbrati 40.000 na upravnih enotah overjenih podpisov za referendum proti škodljivemu Zakonu o vodah, zbrali smo 53.000 podpisov. V Slovenskem društvu za zaščito voda pozdravljamo rezultate nedeljskega referenduma, na katerem se je kar 86,6 % volilnih udeležencev ali več kot 674.000 državljanov izreklo PROTI sprejetju Predloga Zakona o vodah

Slovenija v EU in v NATU, 2004

- S 1. majem 2004 je Republika Slovenija postala **članica Evropske unije**.
- **EU je tudi moja domovina**. Prošnjo je oddala že 1996.
- Že 1992 so **nas sprejeli v OZN**.
- Schengenski sporazum iz leta 1985 - Sporazum med vladami držav Beneluksa, ZRN in Francije o postopni ukinitvi nadzora na skupnih notranjih mejah, ki je bil podpisan v kraju Schengen, Luksemburg, 1985.
- Schengenski pravni red pa ne zagotavlja le **prostega gibanja ljudi brez mejnega nadzora, nadzor skupnih zunanjih meja, skupni vizumski režim, krepi sodelovanje v boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu ter uvaja spremljevalne ukrepe na področju sodelovanja med policijami, carinskimi in pravosodnimi organi**.
- Lizbonska pogodba predvideva večjo vlogo nacionalnih parlamentov

R Slovenija in Evropski parlament

- EP ima sedež v **Strasbourg**u, zaseda tudi v Bruslju, sekretariat pa deluje v Luksemburgu.
- **Slovenija ima 8 poslancev** od 705 (npr. Nemčija 99, Poljska 50, Irska 12, Malta 5).
- Evropski parlament ima pomembno vlogo pri sprejemanju skupnih pravil politike vračanja **nezakonitih priseljencev**.
- Leta 2006 so pristojni organi s sodelovanjem z Europolom preprečile več kot 600 **terorističnih napadov** v 11 državah članicah EU.

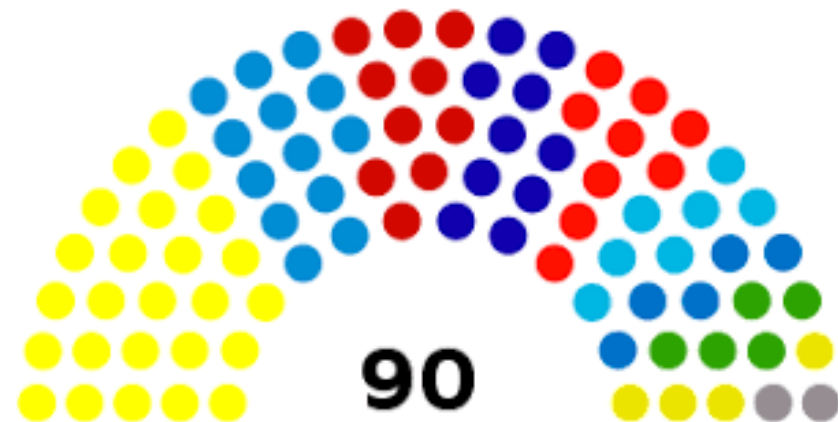
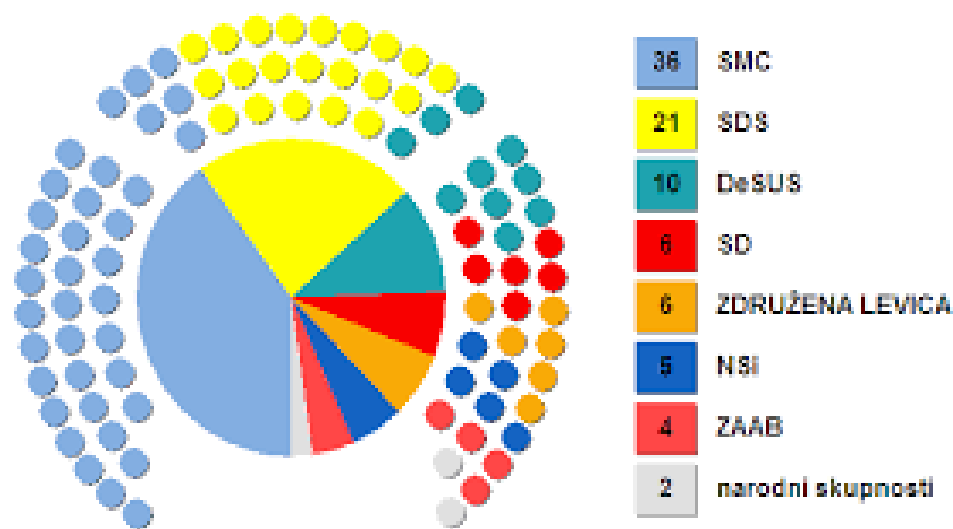
Volitve

Imamo 4 vrste volitev;

- **Lokalne, (župani)**
 - **Državnozbornske (št. poslanskih mest), na 4 leta**
 - **Predsedniške, na 5 let**
 - **Evropske**
-
- **Slovenija je razdeljena na 8 volilnih enot,**
 - **Vsaka volilna enota ima približno 200.000 volivcev**
 - **Vsaka od 8 enot je razdeljena še na 11 okrajev,**
 $8 \times 11 = 88 + 2$ (manjšine) = 90 poslancev.

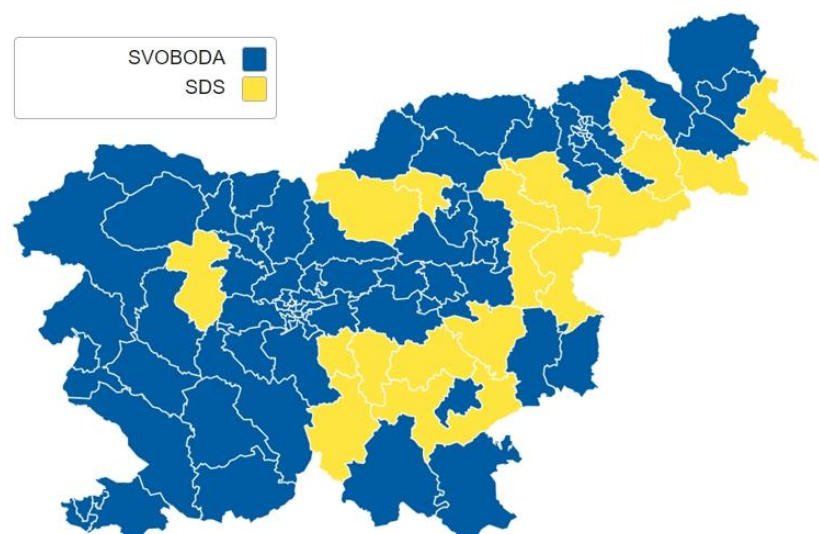
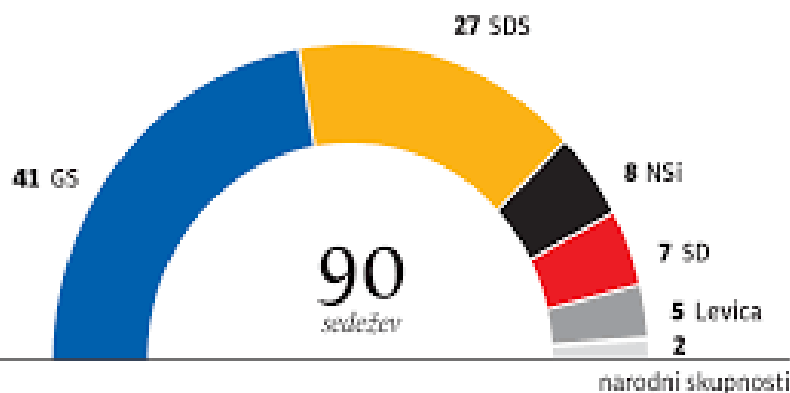

Sestava državnega zbora 2014, 2018, 2022 in poslanci

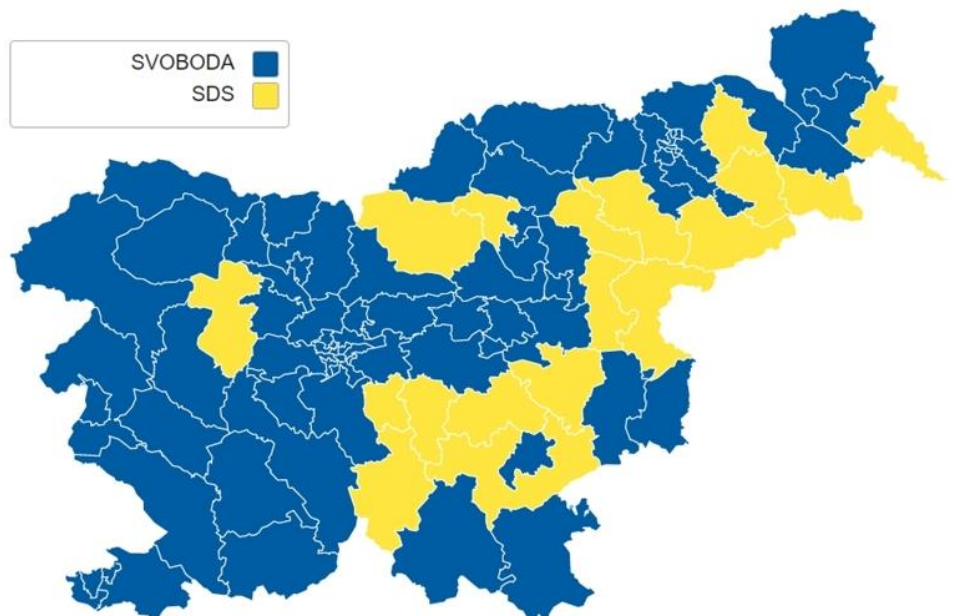

Najverjetnejša razdelitev sedežev v državnem zboru

PODATKI DVK, ob 00.15, prešteti 99,68 % glasovnic.

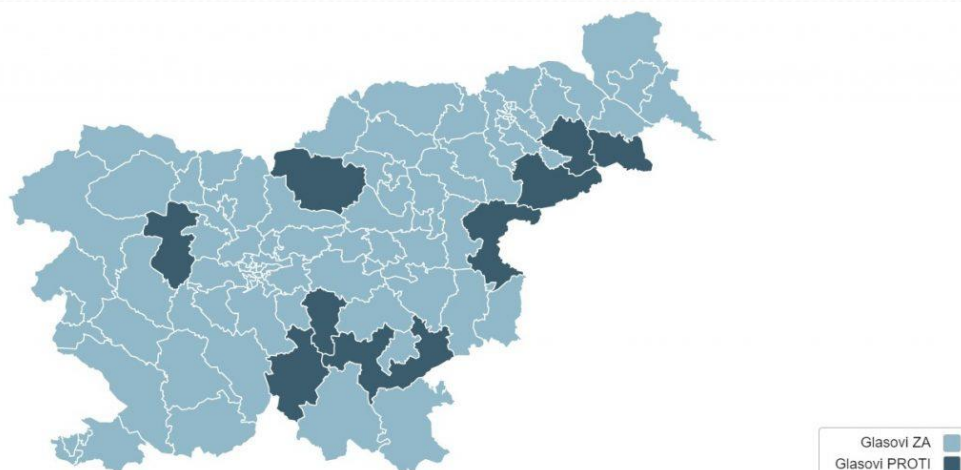
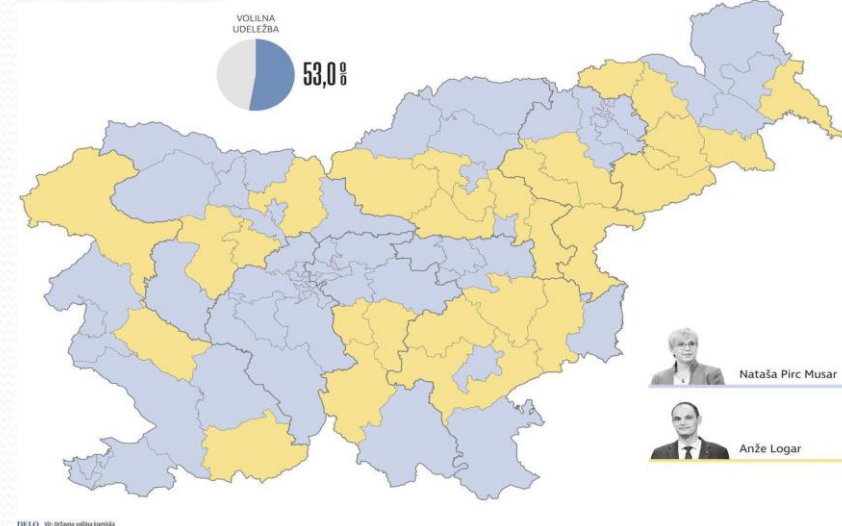

Državnozbornske volitve , 2022, predsedniške volitve 2022, referendum 2022

Zmagovalca po volilnih okrajih

neuradni rezultati, 13. november ob 22.30

→ DRŽAVNI SVET, 40

- ◎ **Državni svet Republike Slovenije** je drugi dom slovenskega parlamenta, 40 predstavnikov.
- ◎ Ustava Republike Slovenije ga opredeljuje kot zastopstvo **socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov**.
- ◎ **Državni svet lahko:**
 1. predlaga Državnemu zboru **sprejem zakonov ali sprememb in dopolnitev posameznih določb zakonov**
 2. sprejema in daje Državnemu zboru **mnenja** o vseh zadevah iz njegove pristojnosti.

JANEZ JANŠA

SDS

BORUT PAHOR

SD

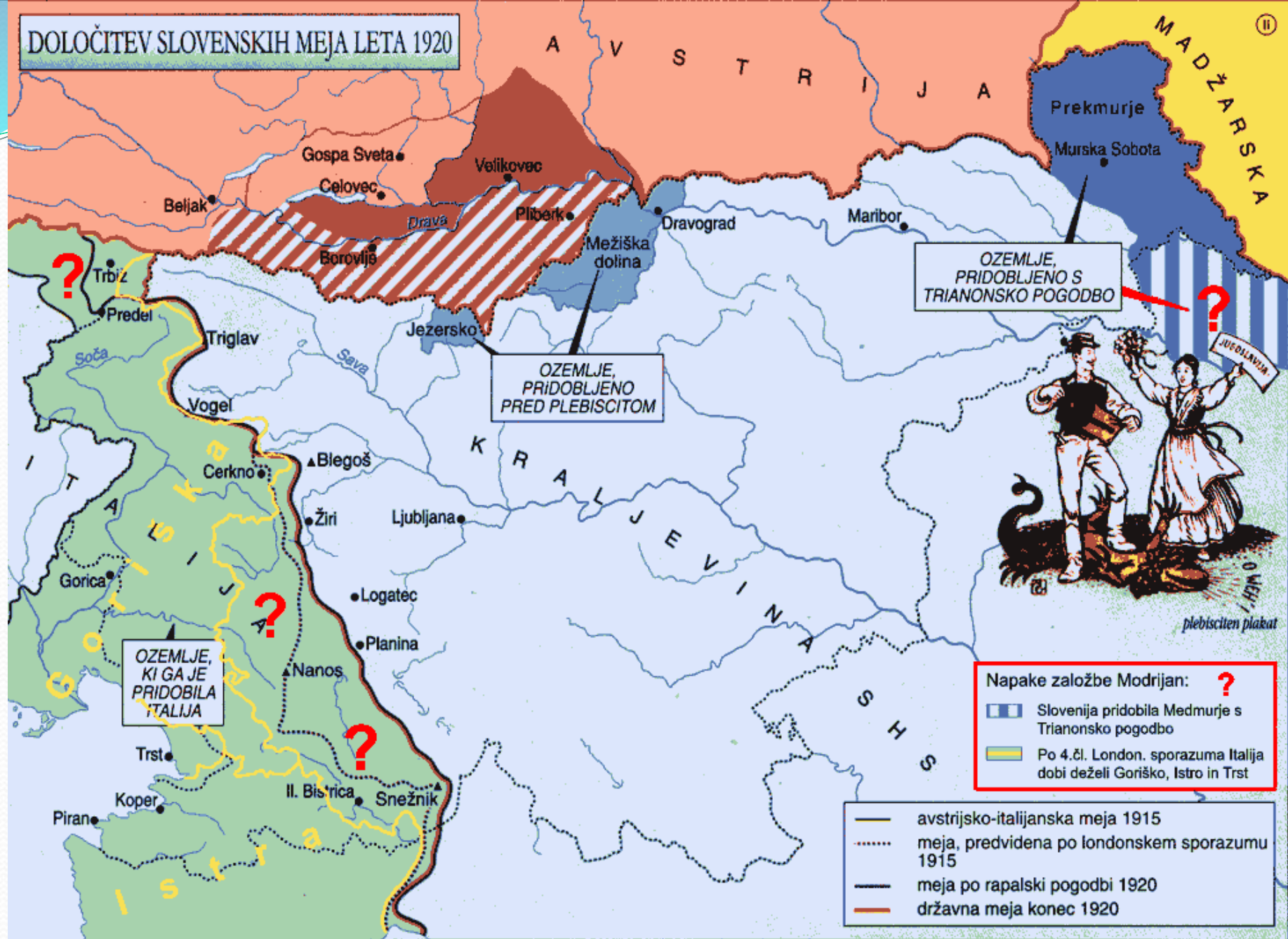

PLEBISCIT

- ⦿ Na plebiscitu se odloča pretežno o **pripadnosti neke države ali odstopitvi** nekega dela države.
- ⦿ Je referendum izrednega pomena.
- ⦿ Najpomembnejša plebiscita na slovenskem sta **KOROŠKI PLEBISCIT 1920**
- ⦿ **in PLEBISCIT LETA 1990**

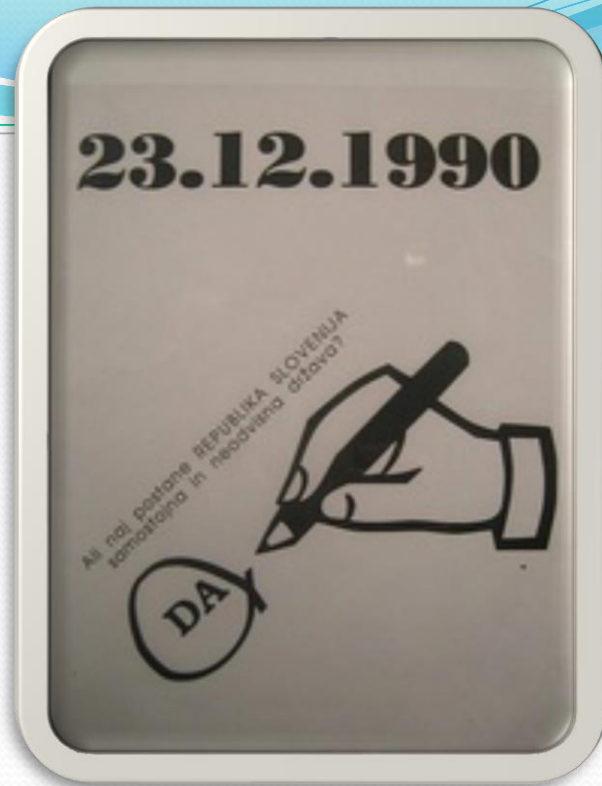

DOLOČITEV SLOVENSКИH MEJA LETA 1920

→ Plebiscit leta 1990

- Plebiscit o samostojnosti Slovenije je potekal 23. decembra 1990. Na plebiscitu se je 88,5 odstotkov vseh volivcev in 95 odstotkov udeleženi na plebiscitu odločilo za samostojno in neodvisno Slovenijo. Rezultati so bili razglašeni 26. decembra, 25. junija 1991 pa je slovenski parlament sprejel ustavni zakon za uresničitev Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije.

DEMONSTRACIJE

- ⊙ Ljudsko nezadovoljstvo se med drugim kaže v **demonstracijah**, prenehanju dela in ohromljenem normalnem življenju v mestu. Ljudje zaprejo ceste, javne ustanove in dostope v mesta. Po navadi protestira več interesnih skupin, ki zahtevajo spremembe in uveljavitev svojih zahtev.
- ⊙ V Sloveniji so bile odmevne demonstracije **študentske demonstracije** v Ljubljani, demonstracije **proti vladi**.
- ⊙ <http://www.genspot.com/video-304581/hude-demonstracije-v-ljubljani.aspx>

